

Tekniikan Akateemisten liitto TEK ry
Valtuuston työskentelyä kehittävä työryhmä
Hallintosihteeri Pirkko Karlsson
Ratavartijankatu 2
00520 Helsinki

Viite: Lausuntopyyntö 23.4.2009 valtuustotyöskentelyn kehittämisestä

Kokoomuksen valtuustoryhmän lausunto valtuuston työskentelyä kehittävän työryhmän yhteenvetomuistioon

Yleistä

Yhdymme työryhmän yleisjohtopäätöksiin. Katsomme, että valtuustotyön kehittämisessä tärkeintä on valtuustoryhmien omaehtoinen aktivoituminen, jota voidaan tukea valtuuston toimintatapoja yhdessä kehittämällä. Käytännön toimintatapojen kehittäminen ei edellytä laajamittaista järjestön säännösten tarkistamista, vaan lähinnä käytäntöjen kehittämistä olemassa olevien sääntöjen ja ohjesääntöjen puitteissa. Mahdollisten sääntömuutosten tulisi mielestämme rajoittua lähinnä valtuuston toimikauden pidentämiseen ja sähköisen valtuustovaalin mahdollistamiseen. Alla on yksityiskohtaiset näkemyksemme työryhmän yhteenvetomuistiossa esitettyihin kohtiin.

1. Sääntömuutoksia vaativat asiat

1.1 Valtuuston toimikauden pidentäminen kolmesta (3) neljään (4) vuoteen.

- Kannatamme siirtymistä neljävuotiseen valtuustokauteen. Pidempi valtuustokausi mahdollistaa valtuuston keskittymisen pitkäjänteiseen jäsenten etujen valvontaan ja järjestön toiminnan kehittämiseen. Ehdotamme sääntömuutoksen valmistelusta niin, että jo seuraavaa valtuustokautta pidennetään vuodella.

1.2 Valtuustonvaalien ajankohdan muuttaminen (kevät/syksy).

- Emme kannata muutoksia nykyiseen ajankohtaan. Keväällä käytävä valtuustovaali mahdollistaa valtuustoryhmille ja valtuustolle täysipainoisen vaikuttamisen seuraavan vuoden toiminnan suunnitteluun ja talousarvion laatimiseen sekä valtuustoryhmille riittävän aikaikkunan neuvotteluihin hallitusohjelman rakentamiseksi ja hallitus- ym. luottamushenkilövalintojen valmisteluun.
- Valiokuntalaitoksen kannalta kannatamme nykyistä kalenterivuosisyrytmissä pysymistä, jolloin uudella hallituksella on syksyllä hyvin aikaa valmistella yhdessä valtuustoryhmien kanssa valiokuntien asettamiseen liittyvät asiat.

2. Valtuuston toimintaan vaikuttavat tärkeimmät muutosesitykset

2.1 Paripäiväisestä (to-pe) valtuuston kokouksesta ensimmäisestä päivästä osoitettava selkeästi lisää aikaa valtuustoryhmien kokouksille sekä ryhmien väliselle yhteydenpidolle.

- Torstai-perjantai on hyvä kokousajankohta, emme kannata viikonloppukokouksia. Valtuustoryhmien kokouksille on syytä varata riittävästi aikaa.
- Ajankäyttöön on saatava tehokkuutta. Ei-päätettäviin asioihin kuuluvien raporttien tms. asiakirjojen esittelyyn ei tule käyttää liikaa valtuuston kokousaikaa. Raportit voi toimittaa etukäteen valtuutetuille, jolloin valtuusto voi tarvittaessa käydä keskustelua niiden sisältöön liittyvistä asioista.

2.2 Kokousasioiden valmistelussa on siirryttävä mahdollisimman paljon sellaiseen ennakkovalmisteluun, jolloin ryhmien kautta saadaan palautetta hallituksen valmistelemaan päätösasiakirjoihin ennen valtuuston kokousta.

- Kannatamme ennakoivien toimintatapojen kehittämistä kokousasioiden valmisteluun. Ne eivät kuitenkaan saa hämärtää valtuuston, hallituksen ja toiminnanjohtajan välisiä valta- ja vastuusuhteita.
- Valiokunnat vastaavat osaltaan valtuustoon tulevien asioiden valmistelusta hallitukselle. Niiden jäsenet valitaan valtuustoryhmien esityksestä. Valtuustoryhmien olisikin hyvä vaikuttaa valtuuston päätettäväksi tuleviin asioihin jo niiden valmisteluvaiheessa eri elimissä, jolloin niiden yksityiskohtaisen käsittelyn tarve itse valtuuston kokouksissa luonnollisesti vähenee.

2.3 Valtuuston kokouksien asialistoihin on lisättävä sellaisia aiheita, joiden kautta voidaan julkisuudessa nostaa esille tärkeitä TEKin toimialaan liittyviä kysymyksiä.

- Pidämme tavoiteltavana suuremman julkisuuden saamisen valtuuston kokouksille. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi ajankohtaisiin, jäsenten kannalta tärkeisiin yhteiskunnallisiin asioihin annettavien valtuuston julkilausumien avulla.

2.4 On syytä jatkossakin ryhmitellä valtuuston kokouksen asiat niin, että välittömään toimeenpanoon liittyvät päätösaasiat erotetaan ohjelmallisemmista asiakäsittelyistä.

- Kannatamme valtuuston työjärjestyksen mukaista päätettävien asioiden selkeää ryhmittelyä muista asioista.

Kohta tarkastelua: Ryhmätoiminnassa pitäisi karkeana mallina olla kunnallisen käytännön soveltaminen. Erona on tietenkin se, että TEKin valtuutetut asuvat pitkin Suomea, jolloin ajalliset ja matkustukselliset erot ovat väistämättömiä.

- Kannatamme kunnallisen käytännön soveltamista ja noudatamme tätä periaatetta itse.

3. Valtuuston toimintaan liittyvät muut tehostusesitykset

3.1 Varajäsenkäytännön tehostaminen, jolloin esteestä ilmoittamisaikaa voisi lyhentää ja varajäsenten lukumäärää lisätä.

- Kannatamme esteestä ilmoittamisen ajan lyhentämistä. Lisäksi tarvittaisiin muutakin joustavuutta, jolla varmistetaan ryhmien mahdollisimman täysimääräinen edustus kokouksissa. Esim. esteen peruuntuessa osallistumisoikeus voitaisiin ratkaista vielä valtuuston kokouksen yhteydessä.
- Kannatamme valtuuston varajäsenten määrän nostamista (esim. 2 x valittujen määrä).

3.2 Valtuuston käsittelyyn tulevien keskeisten suunnitelmien: hallitusohjelma, strategiat ja toimintasuunnitelma keskinäinen painoarvo sekä kohdistumisjakso on selkiytettävä. Hallitusohjelma kohdistuu yksittäiseen vaalikauteen ja strategiat minimissään esim. kahteen vaalikauteen.

- Hallitusohjelma on luonteeltaan toimenpide-ohjelma, joka kanavoi vaalien tuloksen koko valtuustokaudelle. Hallitusohjelma toimii syötteenä vuosittaisille toimintasuunnitelmille samoin kuin strategisten suunnitelmien päivitykselle.
- Strategisten suunnitelmien tulisi olla tähdättyjä selkeästi yli valtuustokauden (ehkä n. 2 valtuustokauden mittaisia) ja ne voisivat olla toistaiseksi voimassa olevia, kunnes ne päivitetään tai uudistetaan.

3.3 Aloitteiden käsittely ja ponsien tekomenettely kaipaavat tarkennusta.

- Emme näe aloitteiden käsittelyyn ja ponsien tekemiseen liittyviä merkittäviä muutostarpeita säännöissä. Pidämme tärkeänä, että hallitus vastaa valtuustolle tulevien asioiden valmistelusta. Valtuutettujen on tiedettävä etukäteen, mistä asioista valtuuston kokouksessa voidaan päättää ja mistä ei. Nykyiset säännöt mahdollistavat myös asioiden ottamisen valtuuston esityslistalle, mikäli tarpeeksi suuri määrä valtuutettuja niin vaatii.

3.4 Harkittava kolmannen vuosittaisen valtuuston kokouksen sijoittamista kesäkauden jompaankumpaan päähän. Tällainen kokous olisi enemmän keskustelevalta ja ohjelmapolitiittinen kokous ilman tiukkoja päätöksiä.

- Esitettyä käytäntöä voisi ensin kokeilla ja tehdä tulosten pohjalta johtopäätökset käytännön jatkamisesta. Tällainen kokouskäytäntö voidaan toteuttaa ilman sääntömuutoksia.

3.5 Uusien valtuutettujen tehostettu perehdyttäminen (mm. mentorikäytäntö).

- Perehdyttämiseen liittyy kysymys siitä, kuka perehdyttää ketä ja miten. TEKissä on käytössä jäsen-demokratia, missä valtuutettujen odotetaan käyttävän jäsenten ääntä. Demokratiassa äänestäjät ovat paras "mentori". Emme kannata perehdyttämiskäytäntöjen formalisointia säännösteitte, vaan katsomme perehdyttämisen kuuluvan pitkälti ryhmien vastuulle. Toimisto voi edelleen perehdyttää uusia valtuutettuja organisaation toimintaan esim. ensimmäisen valtuuston kokouksen yhteydessä.

4. Esille tulleita hallinnollisluonteisia ongelmia

4.1 On epäselvyyttä, miten TEKin keskeiset vastuusuhteet: valtuusto, hallitus ja toiminnanjohtaja asettuvat suhteessa toisiinsa.

- Kokoomus edellyttää, että voimassa olevia sääntöjä ja ohjesääntöjä noudatetaan tarkasti. Asioiden valmistelun ja niistä päättämisen on oltava läpinäkyvää. Erityisen tärkeänä pidämme hallituksen yhteisvastuullisuuden toteutumista sekä jääviys- ja esteellisyysnormien noudattamista.

- Hallitus on vastuussa siitä, että järjestö toimii yhdistyslain sekä omien sääntöjensä mukaan. Valtuuston tehtävänä on viime kädessä valvoa, että näin tapahtuu.

4.2 TEKin valiokuntalaitoksessa on monia valiokuntia, joiden toimiala ja toimiasema ovat TEKin kannalta erityisiä (esim. sopimusala-valiokunnat). Tämä asetelma vaatisi hallinto-ohjesäännön tarkentamista. Erityisesti valiokunnan valintaa, kokoonpanoa ja päätöksentekoprosessia on tällöin tarkasteltava.

- Edunvalvontavaluokunnat on perustettu hoitamaan ja kehittämään (luottamushenkilöeliminä) oman sektorinsa edunvalvontatoimintaa. Niiden tehtäviin kuuluu mm. asettaa TEKin konkreettiset neuvottelutavoitteet sopimuskausittain sekä pidemmällä aikavälillä ja päättää TEKin kanta työmarkkinasopimuksiin sitoutumisesta ja järjestöllisistä toimenpiteistä. Hallitus voi perustelluista syistä poiketa asianomaisen valiokunnan päätöksestä. (vrt. TEKin hallinto-ohjesääntö).
- TEKin edunvalvonnan tuloksellisuuden ja yleisen uskottavuuden kannalta pidämme tärkeänä, että työmarkkinavaluokuntien toimintaan samoin kuin työmarkkina-asioista päättämiseen ei osallistu niiden suhteen jäävejä tai esteellisiä henkilöitä.
- Työmarkkinapäätöksenteossa edellytämme hallinto-ohjesäännön mukaisen työnjaon samoin kuin esteellisyyssuormien tinkimätöntä noudattamista. Näin toimittaessa emme näe ko. asiaan liittyviä muutostarpeita säännöstössä.

4.3 TEKin pöytäkirjakäytännöissä on nopeuttamisen tarvetta. Keskeisten elinten kohdalla on reagoitava siihen, milloin ajallisesti tarvitaan virallisen päätöksen olemassaoloa. Virallinen päätös edellyttää tarkastetun pöytäkirjan olemassaoloa. Esim. valtuuston osalta tarkastettu (allekirjoitettu) pöytäkirja pitäisi helposti löytyä kaksi (2) viikkoa kokouksen jälkeen.

- Yhdymme tähän näkemykseen ja edellytämme ripeää toimintaa kaikilta elimiltä pöytäkirjojen suhteen.

Muuta

Järjestön sääntöihin liittyen kannatamme vaalilautakunnan viime kaudella valmistelemaa muutosta, jolla sähköinen tai osin sähköinen valtuustovaali mahdollistetaan tilanteessa, jossa yhdistyslaki sallii sitovan sähköisen jäsenäänestyksen.

Muilla valtuuston toimintaan liittyvillä hallinnollisilla tehtäväalueilla emme ole tunnistanee merkittäviä valtuuston työskentelyyn liittyviä ongelmia tai muutostarpeita.

Toivomme kehittämistyölle sellaista valmisteluakataulua, jossa valtuustoryhmille varataan riittävästi aikaa keskustella ja neuvotella mahdollisista muutoksista. Työryhmä voisi koota esityksensä sen verran aikaisin syksyllä, että valtuustoryhmien neuvottelulle jäisi reilusti aikaa ennen hallituksen lopullisen esityksen muotoilemista.

TEKin Kokoomuksen valtuustoryhmän puolesta

18.5.2009

PETRI ORAVA

Petri Orava

Valtuustoryhmän puheenjohtaja

LARS MIIKKI

Lars Miikki

Valtuustoryhmän sihteeri